

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadencjo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 1. veliciga serpana 1862.

List 22.

ALOJZIJANCI

v spomin svojemu rajnemu vodju,
prečastitemu gospodu

JURJU GRABNARJU,

umerlemu v Ljubljani 21. mal. serp.

1862.

Kaj tako otožno tulijo vetrovi,
Kaj se skriva solnce, oblaci nebo?
Čuj, mertvaški žalostno pojo zvonovi,
Milega duhovna v tamni grob neso.

Spremljajo ga k grobu ljudstva mnoge čete,
Ble nektare so ovčice mu nekda,
Vse za spoštovanje so njegovo vnete,
Vse mu vošijo radosti večne raj.

Spremljajo živeči še ga rodovine,
Vročje na gomilo točijo solze,
Ker spoznavajo, de v tihe groba tmine
Zdaj zagrebajo dobrotljivo serce.

Spremljajo ga znanci in prijatli mili,
Solza žalosti zaliva jim okó.
Čutijo, de so prijatelja zgubili,
Kakoršni le redko tu nam dani so.

Spremlja modriga svetovavca, pomočnika
V tihi grob duhovstva višji tud vodnik,
Čuti, de zadela ga je zguba prevelika,
De zapustil ga je zvesti pomočnik.

Spremlja ga mladost otožna, zapuščena,
Žalosti se mlado lice ji bleđi,
Bila njemu v milo varstvo je zročena;
Hujše kakor druge, zguba njo skeli.

Zvestega zgubila ona je vodnika,
Svetovavca, učenika modrega,
Vernega v nesreči britki pomočnika
Milega prijatla in dobrotnika.

Glej, zatoraj ji bleđi otožno lice,
Zdaj naj bolj spoznava ranjkega serce,
Vročje se z oči ji vtrinjajo solzice,
In iz serc molitve k Večnemu puhté.

Zdaj nad zvezdami počivaj, oče mili!
Vživaj radost večno, deni breme preč;
Z Bogom se skleniti smo Ti dans vošili,
Sprejmi venec zdaj od Jezusa cveteč.

Redko Ti sijala tu je sreča mila,
Pa ponižnost Te vodila je zvesto,
Duša gori je sprejela vene plačila,
Truplo pod gomilo spava naj sladkó.

Fr. Marn, alojzijanec.

Konkordat in Juri s pušo.

*Le grand bruit de ton nom te trouble et
t'incommode.* Godeaux.

Če Bog hoče olikane narode posebno kaznovati, veste li kaj stori? On da bistro-umnike v sužnost brezvestnih učenih. Dopusti med velikim umam in med napacnostjo tisto nesrečno zavezo, ktera v ponosu napčne učenosti plodi temoto zapopadstva. Pošlje, ko nekda kobilice čez nadložni Egipt, med nas trume brezbožnih modrijanov in hudobnih pismenikov, to je, ljudi zgolj spačeniga duha in pokvarjeniga serca, na pol učene, pa skoz in skoz spridene. Feliks.

„Kakor sim pa slišal od nekega moža, ki namen pesnikov prav dobro ume, je vse Homerjevo petje le hvala čednosti, in sploh vse, kar ni nebitvena reč, je tje namerjeno,“ pravi sv. Bazilij v svojim nagovoru do mladenčev zastran branja paganskih greških klasikov. Omenjene besede slavitiga cerkveniga učenika so nam na misel prišle, ko smo nekiga dne Homerjevo Iliado prebiral. Res je, de je veličansko, kar ta pesniški mojster piše, nam se je pa le vender opisovanje njegovih vojskih junakov posebno prileglo. Narisuje jih tako-le: Agamemnon, nar viši vodja gerkovske armade, kar telesnost, hrabrost, pa tudi sebičnost in napuh tiče — (kralju Savlu svetiga pisma v tih lastnostih tako podoben, kot kapljica kapljici); Ahil, ponosin kinč vsih junakov, mlad, priljuden, nar hrabrejši izmed hrabrih; Ajas Telamonov, za Ahilam nar pogumniši in lepši korenjak; Ulis bolj prekanjen kot hraber, bolj ravnavec kot sodelavec, reznejši z besedo kot z mečem, ob kratkem: prmetena politična glava —; Diomed njega vreden junaški pajdaš, in pa nar stareji, pa tudi nar modrejši Nestor, zraven tih pa še več drugih verlih možakov, ki jih pa imenovati nas volja ni. Kakor umni malar, ki vč luč in senco primerno razdeliti, ravno s tem svojo sliko poveličuje, prav tako je tudi Homer omenjenim lučim senco pridjal, po naše bi se „Juri s pušo,“ Greki pa so jo Terzita zvali. Vsi ti se snidejo pred trojanskim mestam, de bi ga zasacili in razrušili; kajti v njem biva na gerskem ugrabljena kraljičina. Med tem, de si junaki glave belijo, kako de bi svoj namen dosegli, Terzit, nevgodno človeče, kar zmiram čenča, zabavlja, nadlego in zdražbo dela, in se pri tem še nar modrejšiga in umniga ceni. — Pa trojansko mesto ni bilo hiša iz kvart, in greki ga torej niso mogli tako lahko vzeti, kakor so v svoji prederznosti mislili, kajti njegovi branitelji: viteški Hektor, verli Eneja, pogumni Pariz, in pa bolj zvedeni kot pa pošteni Antenor, gerkovske naskakavce večpot s kervavimi beticami in

pa s potepenim listam od trojanskiga pozidja v njih tabor zatirajo. Ne najdemo pa, da bi Terzit kdaj tam bil, kjer bi mu bilo za kožo šlo. To človeče se le taborja derži, in tu vse ovoha, v vsako reč svoj nosek vtakne, in vse oskruni; zato pa tudi nepreštetih bunk po svoji gerbi dobi, pa vender le stari „Juri s pušo“ ostane. Deset let terpi to obojestransko klanje in pobijanje, in pri vsem tem se še Troja ne bi podala bila, ako je ne bi bil „leseni konj“ prevaril. In konec te pesmice? Je bil tako za premagavce kot za premagane silo tragičen. Viteški junaki Ahil, Hektor in Pariz padejo v boji; Ajas znori in se umori, Agamemnona prešeštna ona zabode: njena zvesta pajdasica svojiga Diomeda po svetu zapodi; Antenor bode izdajavec; Eneja potegne v Italijo; Ulis se celih deset let po morji klati, in samo modri Nestor in pa priterknjeni Tersit jo mende domu dospeta, pa Nestor je že zdavnej zdavnej Karonu svojo brodovino plačal; ali zastran Terzita ali „Jurja s pušo“ bi prisegli, ako bi v preseljevanje duš verovali, da še dandanašnji po sveti okoli rogovili. —

Kar se je, kakor smo spomnili, godilo v dvajstom stoletju pred Kristusovim rojstvom, se tudi godi devetnajstim po Kristusovim rojstvu, samo s tem razločkom, da je bila takrat odpeljana kraljičina vzrok desetletne kervave bitve, da so s terdnim mestom opravičiti imeli, da se je vzajemno junški moški cvet poskušal, da se je na kopje, meč in pšice bojevalo, da gerki gorijo, se masevati zavolj razžalitve, ki je bila njih narodu storjena, in jo želé s kervjo trojansko oprati: da pa korenjaki sedanje dobe, prav za prav rečeno, nobeniga na um cepljeniga vzroka nimajo, se s svojo levjo serčnostjo pred svetom bahati. Terdnjava, ki jo naskakujejo, ni kako obzidano mesto, nego nedolžna „brošurica“, ki se zove: „Conventio inter Sanctitatem Suam Pium IX. Summum Pontificem et Majestatem Suam Caesareo-Regiam Apostolicam Franciscum Josephum I. Imperatorem Austriae“, in ki se tako-le — strašno — začne: „In Nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis. Sanctitas Sua Summus Pontifex Pius IX. et Majestas Sua Caesareo-Regia Apostolica Franciscus Josephus I. Austriae Imperator, concordibus effecturi studiis, ut fides, pietas et omnis recti honestique vigor in Austriae Imperio conservetur et augeatur, de Ecclesiae statu in eodem Imperio solemnem conventionem inire decreverunt.“ — Pa ta uboga brošurica saj ni kot nekdanje Drakonove postave, s kervjo začerkana? Kaj se! Skoz in skoz černo na belem. Pa ker nas skušnja uči, da se tistim, ki zlatenico imajo, vse žolto zdi, nam je na misel prišlo, da tudi gospodje konkordatovi naskakovci za kako čermnovko terpe, kajti drugač nikakor zapopasti ne moremo, da bi oni s tako puranovo jezo omenjeno „brošurico“ napadati zamogli. Poglejmo pa tudi orožje, s katerim se ti vitezi bojujejo. Zovejo se: Gizdavost, nesramnost, nevednost, laž in brezbožnost. Njim ni za pravo, nego za galerijsko ploskanje in pa za obožanje nositeljev njihovih „schleppträgerjev“ mar. Tu se ne preliva rudeča kerv, nego zgolj črni žolč iz njihovih in njih ščitonoscev — sere in tintnikov. Privzdignimo pa mervico naličnik teh vitezov in opazili bomo vale — „človeško opico.“ Ne čudite se, če se rečemo „opico“, kajti vsakimu je dobro znano, da opica posnema in oponaša človeško djanje in gibanje, in da se pri svojim krikljanji vsakoverstno kremži; pa naši vitezi izvirno podobno daleč in daleč prekosijo. In da imamo prav, bomo lahko spričali, samo da še poprej povemo, kaj de pomeni beseda „konkordat.“ — Čujte! ona pomeni toliko kot „pogodba ali zaveza, ki jo duhovska

in deželska oblast med seboj storite.“ Takih pogodb je bilo že čuda in čuda storjenih, pa poslednjiši sta bila konkordata „virtemberski in pa badenski“, ki sta bila z rimskim stolom storjena. Pa ta zaveza med sv. Očetam papežem in pa virtemberskim kraljem in badenskim velikim vojvodom, če je prav obsegala le zgolj samo uredbo katoličanskih zadev, je bila ondotnim nekatoličanskim deželnim stanovam taki tern v očesu, da so si na vso moč prizadevali, omenjeni konkordat, če že ne popolnoma ovreči, ga pa vender na moč ostriči, kar se jim je tudi poneslo vkljub krepke in slovitne brambe manjšine njihovih katoličanskih so-bratov. In ta „leseni konj“ je vprežen od nekoliko naših na videz učenih katoličanov zoper rimsko-avstrijski konkordat. In zakaj?

- a) da bi njih imena svet ne pozabil, po tem takim iz — gizdavosti;
- b) da bi pokazali, da so oni, če že ravno ne papežu in ne cesarju enaki, vender pa sodniki nju djanja; po tem takim — iz prederznosti;
- c) pa so zraven tega tudi, ker se za reč poganjajo, ki je ne umejo, stranci — iz nevednosti *);
- d) in ker se pridusajo in terdijo, da vsa avstrijska nesreča iz omenjeniga konkordata izvira, torej — iz laži;
- (e in ker se od cerkvene in deželske oblasti vtemeljeni postavi zoperstavijo, torej zadnjič tudi — iz brezbožnosti.

To so ti resnično zgolj in zgolj „kačji lasje“, — katerih osredek je hudobno serce, in tako je gotova Meduzina glava, in kdo de so vitezi tega reda, mislimo, nam ni potreba dalje govoriti. — Ti vitezi si niso sicer v državnih zbornicah nobenih zlatih ostrog pridobili, temveč si pri svojim konkordaskim naskoku osti svojih sulic omulili, in nadjamo se, da bodo saj za nekoliko časa s konkordatom „premirje“ podpisali, torej molčali. Obernemo se pa, preden končamo, še k njihovim ščitonoscem, to je, sedanjim Terzitam ali prav po domače „k Jurjem s pušo.“ — Živimo zdaj v neki dobi, v kateri se vse oljuje, med drugim tudi pohujšanje, in se zgolj očitno nespodobno djanje. Svet je priprost, radoveren, dvomljiv, lahko razdražljiv, ves vnet za traparije in hrepeneč po bedastih in praznih čenčah, in prav za tega voljo le nekoliko gibčen kričon več velja, kot pacela če ta vestno mislečih pa malo govorečih ljudomil; le tisti, ki zoper Boga ali pa zoper vlado prederzno lajajo, so dnevni maliki; bogaboječji kristjani in dobri deželani so nepomenljiva reč. In ravno ta doba kalnica je našim „Jurjem s pušo“ nar bolj pristojna ali vgodna. Ta merces se je že sploh v vse stanove zalezal, on vse ovoha, vse zve, če pa nič ne zve, pa prav debelo laže; on se plazi po mestih in vaseh, po pojatinah in kerčmetinah, po Božjih vezah in po plesiših, po učilnicah in po stanicah milovanja vrednih trapežev; se vrine med moža in ženo, med starše in otroke, med vlado in ljudstvo, in hoče vse nar bolj umeti in znati, in pa gleda zasmehljivo na človeško smetljako, ki se tako daje radovoljno za nos voditi. Sicer mu tudi sem ter tje ne manjka brez števila prejetih bunk, pa pri vsem tem le zmiram enak ostane strupeni krastači, ki tako dolgo plodi strup, dokler ne pogine, ali pa klepetulji, ki le takrat nehá klepetati, kadar sleherna sapica miruje. In ti „Juri s pušo“ so dandanašnji tako imenovani pisavci in dopisuni radikalnih časnikov in

*) Basta un po' di buon senso, per rilevare tutto il ridicolo d'una dottrina, che esige il potere civile a giudice d'una materia che non conosce. Può egli lo stato definire i limiti della potestà ecclesiastica? e come dunque potrà sentenziare che questi limiti vennero trapassati? ... Civiltà Cattolica.

pa puhloglavni nadlegovavci nekterih poslancov v dunajskim državnim zboru. Ta merčes, ki brez vse vere živari, drugiga cilj in konca nima, kot Božjo luč, to je, sveto vero v katoliških srcih popolnoma upihiniti — in od tod izvira njegovo vedno bevkanje in telebanje po zvestih udih svete matere Cerkve.

„Vsi vas bodo zavolj mene sovražili,“ je rekel Jezus. Sovrašstvo je dedšina katoliške Cerkve. Če pregledamo bukve cerkvenih zgodovin, nam od stoletja do stoletja njih strani spričujejo, da so jo vedno sovražili tisti, ki sta jim bila pravi Bog in pa prava cerkev bodeči tern v očeh. In kako se dandanašnje po sveti godi? Ravno tako, kakor se je že godilo čez osemnajststo let. Skorej celi svet ni družiga nič, kot neizmeren bojni tabor zoper cerkev Božjo. Gizdavo vihrajo po sveti kervave zastave stare kače. Bojni krik nekristjanskih kardel se razlega proti severju kot proti jugu. Skrivnost njih hudobije se je po zemlji razplodila, ter antikristovi apostelnji na vse gerlo trobijo: „Ni je in ne bo je sreče na svetu, dokler se človek tudi z nar tanjšo misleno nitko nebes derži.“ Kriva in pa prazna vera, ki jo huda vest pri vidu Božje cerkve pika, nanaša derva za papeževo gerlado. Napčna učenost pomakuje svoje peresa v lažnjiv in opravljen strup, popačuje razodenje Božje in zgodovinsko, da bi očitno prepričala, češ, da je sveto katoliško Cerkev mogoče zatreti. In derhali prenapetih misel strežejo kervožejne kot divjačina za rešetko, le samo na hip, da bi iz svojiga zverinjaka prederle in — telo Jezusa Kristusa razmesarile. Kaj še več, celo v sredi cerkve molé sporne bodala nezvestih sinov svete katoliške Cerkve, da bi „svojo mater smertno ranili.“ Ob kratkem, ves Bogu protivni svet se pripravlja k zadnjimu boju, in čakajo nas, preserčni pravoverni katoličani! še vroči dnevi. Pa sej še v naši lepi Avstrii, čast in hvala Bogu! se najdejo mnoge in mnoge čisto zlate žile katoličanskiga življa, samo treba ga je na dan izpraviti po besedah častitiga jezuita, očeta Romana, ki je učivši rekel: „V Avstrii je živelj prave vere vesoljin, gorkota njeniga življenja se splošno čuti, ona je drag v posredji serca zvesto shranjen zaklad, pa le ena se še pogreša, in ta je, da neka posebna plašnost Avstrijance zaderžuje, to sveto vero po svoji drugač skoz in skoz junaški lastnosti tudi „vselej, povsod in serčno spoznati in se zanjo potegniti.“ (Patres conscripti, attendite!) Zato pa denimo se v oklep vere in ljubezni, in Božja pomoč zmiram pri nas ostala bode.

—č.

France med cigani.

Bilo je lepo jutro veliciga travna, solnce prisije in pozlati log in polje, od milih solnčnih žarkov obsijane, posamec stojéce hišice neke vasice se prijazno svetijo, v rosnih kapljicah kakor v zerkalu migljá rumeno solnce po travi, kolikor kapljic toliko solnčic; vse se bleši, vse leskéce ter diši po nar bolj dragim mazilu; veseli prebivavci v zraku pa dobrotnimu Stvarniku v sto in sto gerlih juterno pesem prepevajo. Pri tem in takim tekata kmečka dečka po ozki stezici, ki se vije po grašinskih travnikih in vaséh. Vsaki nese na rami hodnično torbico, v kateri ima šolske priprave in borno kosilo, kosček črniga kruha in kak kerhliček ali perišeh suhih hrušk. Dalječ je bila namreč duhovnijska šola, kateri je tudi ta vas pripadala, in otroci daljnih vasi so ondi ostajali čez poldan. Tudi je bilo treba zgodaj zjutraj na pot podati se, da so o pravim času prišli k šolski maši: kajti zamuditi jo, je bil velik pregrešek, in zlo na-

tanko so gledali gospod duhovni učenik kersanskiga nauka; so pa tudi pridnišim učencam privolili, jim k maši streči, kar jim je bil slehernimu poseben čisel. Bilo jih je pa tudi kaj lepo viditi, ko so modri učenčki nedolžniga lica v rudeči suknjici in beli srajčici po verhu klečali pri altari in kakor nebeški angeljci imeli ročice sklenjene in oči v altar ali pa v mašnika vperte. Součencam se je zdel taki čedin deček kakor angelček. Ravno zgorej omenjena učenca pa sta imela ta spredek pred drugimi. Bila sta torej tudi vedno prva pri zagradskih vratih, desiravno so bili drugi dečki domače vasi dosti bližej šole in cerkve. Kadar je prirožljaj cerkvenik s ključi vrata odpirat, sta bila že pripravljena, in mu vošita dobro jutro, rekoč: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Kaj rad jih ima cerkvenik, in marsikaj dobriga jima nakloni; smela sta poldne zvoniti, pri pokopavanju kadilnico in blagoslovljeno vodo pa križ nositi, ter sta si za obleko in šolsko robo marsiktero dojačo pridobila. Bila sta res marljiva dečka, vesela, gibčna in vsa postrežna. Odelek katekizma in veliciga berila sta znala, da je bilo kaj. Mlajši je bil Andrejček, starji pa Francek.

Nekaj časa po poti gredé prideta do loga, skoz kteriga jima je bilo v šolo hoditi. Spredej je bilo le germičevje in potlej zmiraj večí gosava. Na tej poti Andrejček nekoliko moško reče: „France, jest pa nekaj vém; oh, ko bi ti to vedel!“

Radovedno ga Francek pogleda ter popraša: „Kaj pa? ti povej mi no!“ Andrejček: „O tega pa ne! Na te se ni zanesti; ti bi berž raztrosil, pa je preč.“ Franceta čezdalje bolj mika, in zopet vpraša: „Oh, kaj je neki? Povej mi no, le zanési se, prav nikomur ne bom povedal.“ „Ne, pa ne!“ odgovori Andrejček, „ti bi utegnil vzeti.“ „O, že vém,“ pravi Francek, „tiče gnjezdo; jemnasta, tiče gnjezdo! Ti! ali so samo jajčki noter, ali so že mladički? — no, povej no!“ Andrejček ga postrani pogleda in pravi: „No, ko znaš tako vgribati, pa vgani!“

Tako pričkaje se prideta na kraj, kjer je bil pred nekaj leti log izsekan in je rastlo veliko lesovja. Kar poseptá Francek, s perstam kazaje na neko vejo: „Jédeta! mladiči so notri; zdaj pa že vém, tam le, viš ga? ptiček sedi in ima červčka v kljuno, ki ga mladičem ponese v gnjezdo.“ — Že se zaleti, kar ga Andrejček zaverne, rekoč: „Mi boš pri miru? ne spodi mi starke! Glej, mladiči bi mogli stradati, revčki, ako bi jim starca ali stariko odpodila. Ali ne veš, kako so unidan rekli gospod učenik, da je to, kakor bi nam starše odpodil, takrat, ko nam jesti neso? Bi se to tebi dobro zdelo, kadar bi bil prav lačen? Ne veš, ko so nam pravili, kako so ptiči hvaležni, nas s petjem zveseljujejo, gosence in drugi merčes po drevji, zelenikah in drugim sadežu pokončujejo, in še več družih dobrih in lepih lastnost imajo? Pogledj no, kako skerbno naji tiček gleda, kakor bi se naji bal.“ „Molč, molč!“ odgovori France, „saj mu ne bova nič žaliga storila, le pokaži mi, kje je gnjezdo?“ „Če ne boš nikomur povedal,“ pravi Andrejček, in tovarša bistro gleda z očmi, ki so visnjeve kakor jasni nebes; „če mi to obljubiš, te tje popeljem.“ Ne bom ne, prav zares ne, zaterjuje Francek, nikomur ne bom povedal, le zanési se name.“ To govoré zavijeta dečka z ravne poti, in naglo jo vbršeta po stranski poti do tje, kjer se jima je ptiček prikazal, ki je bil pa že zgind in k mladičem zletel. Pri germu obstojita in poslušata tiho čivkljanje mladih kljic, kakor čivkajo pri pitanju. Andrejček, s perstam na ustih, veli spremljevalcu, da naj molči, spusti počasi torbico v sivi mah, se bliža previdno po perstih gredé nekemu leskovimu germu, varno prégne vejo na stran,

ter pokaže z veselimi obrazom kraj, kjer je bilo gnjezdo med vejicami skrito. Čvetero ptičkov željno pomoli glávce iz umetno narejeniga gnjezdica, in mlo čivkaje odpirajo kljunci, kakor bi hotli hrane vzeti ali pa morebiti v pomoč klicati, ali tudi dečka prositi, naj jih pri miru pustita. „Viš, viš, kako so lepi,“ pravi Andrejček tiho, kakor bi se bal jih splasiti, „tode, France, nikar jim ne stori žaliga!“ in skerbno ga pogleduje, ker mu ni berž odgovoril!

„Glej, ubogi ptički se nič ne morejo braniti, gotovo bi bil ljubi Bog zlo hud nate ter bi te hudo kaznoval, ako bi jim kaj žaliga storil. Tudi gospod učitelj so rekli unkrat v šoli, de je gnjezdo za ptiče ravno to, kar so hiše za nas; zato jih ne smemo iz gnjezd preganjati. Mislim, ko bi ptički mogli iz gnjezda, bi Bogu potožili, in gotovo bi ljubi Bog ne bil dohotljiv tistim ljudem, ki so jih užalili. O, kako bi tudi starci in starka žalovala zavoljo mladičev! Veš ti? ako bi tolovaj tebe vzel tvoji materi, kako bi jokali in žalovali! Zato, jeli Francek, de jih boš zmiram pustil, tudi takrat ko me ne bo zraven?“ —

France stoji molč, kdor pa bi ga bil vidil, bil bi lahko spoznal, kako silno ga je natihamo gnalo, de bi ptičke vzel: vender so ga pa tudi poslednje Andrejkove besede toliko v serce ganile, de odgovori: „O nič jim ne bom storil ne; nič se ne boj!“

(Dalje nasled.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Pojutrišnjim bodo mil. škof delili poslednje duhovsko posvečevanje; iz 4. l. bode 7 gg. posvečenih, iz 3. pa 4. Iz četertiga leta so naslednji gg.: Bašelj Tom. iz stare Oslice; Jerala Jan. iz Naklega; Knific Fel. iz Novoga mesta; Ponikvar Ant. iz Šent-Vida pri Žilicah; Razboršek Jož. iz Čemšenika; Sušnik Blaž z Gojzda; Vidmar Jož. iz Rovt. Iz tret. pa ti-le gg.: Gerčar Jož. iz Krašnje; Klinar Leop. iz Teržica; Kulavie Jan. z Mehovega, Sterbenec Jož. iz Starega terga pri Poljanah. G. Fr. Legan iz 4., ki je premlad, je prejel samo diakonat; g. Tom. Zupan, ki je še mlajši, bo mogel z vsimi čakati.

Iz Ljubljane. Preteklo nedeljo so imeli naš Mil. škof na božji poti na Skarucini poleg Kranja slovesno sv. mašo in pridigo. Pričujočih je bilo nekaj gg. duhovnov iz okolice.

Sv. birmo bodo Mil. škof mesca vel. serpana delili v naslednjih krajih: 19. vel. serp. v Lašicah; 20. v Soderšici; 21. v Ribnici; 23. v Banjaloki; 24. pri Fari ob Kostelu, kjer bo ob enim cerkveno posvečevanje; 25. v kočevski Reki; 26. v Morobici s cerkvenim posvečevanjem vred; 27. v Kočevji; 28. v Koprivniku.

Iz Ljubljane. Naj tudi Danica ohrani silno zalostno novico, de 23. u. m. je v Karlovih toplicah umrl naš deželni poglavar dr. Dragotin Ulepič pl. iz Krainfelse. Ta novica je deželo tolikanj bolj pretresla, ker je bil visoki ranjki naš rojak, vsim znan kakor dobrosercin mož, ki so ga zgolj lastne zasluge in cesarjeva milost tako visoko povzdignile. Sliši se zlasti tudi, kako so bili gg. vradniki z njim zadovoljni, ker jih ni nikoli terdo zmiral, ampak je vse z lepo, in kar je le mogel, sam osebno poravnal. — V ponedeljek so imeli Mil. škof v šenklaški cerkvi za njim slovesno mertvaško opravilo vprico duhovskih, deželskih, vojaških vradnij in družij vernikov. Bog mu daj tamkaj večni mir in pokoj; tukaj pa dobriga naslednika, modriga in kersanskiga Slovenca.

Skorej ob enim času, namreč 21. u. m., je umrl sošolec ranjeiga deželnega poglavarja, ki je tudi posebniga spomina vredin, v. č. g. Juri Grabnar, vodja v knežješkojski mladenšnici, Alojzjevišu, in škofijski svetovavec, od nekda posebin gorečnik za lepoto in cerkveni red v

vsih rečeh pri hiši Božji, velik prijatelj in dohotnik mladosti in pošten domorodec, sploh v mnozih ozirih izvrstni mož in skoz in skoz pobožin duhoven. Rojen je bil v Šentjerneji na Dolenskim 1806; po modroslovskih šolah se je učil pravnštva, ker je pa le k duhovstvu poklic čutil, se je lotil bogoslovstva in je bil l. 1839 posvečen. Več let je bil med drugim duhovni pomočnik v Kranji, kjer si je pridobil posebno ljubezen in veljavo, potem je bil poklican za prefekta v Alojzjeviše, in sedanjí Mil. škof, poznavši že poprej njegovo izvrstnost, so ga temu vstavu vodja izvolili. V tem stanu je tudi svoj tek dokončal. Bolehal je namreč že dolgo časa na pljučih, zlasti hudo pa mu je bolezen pritiskala poslednje dni pred smertjo, tako de je mende rekel: „De bi se že le skorej šolski prazniki začeli, potem se bom precej vlegel.“ Tode ni jih pričakal. 21. u. m. pride v svojih opraviilih k Mil. škofu, ondi mu nevtigama slabo pride, vikši pastir ga dajo na posteljo spraviti, pošljejo po dušne in telesne pomočnike, ga v naglici sami v sv. olje denejo, in v malo minutah ga ni več med živimi. Kdor tako živi, kakor ranjki, blagor mu ob smertni uri, naj ga zadene kadar in kjer koli si bodi. Pokopali so ga prečast. korar gosp. Janez Zlatoust Pogočar med obilnim spremstvom; Mil. škof z veliko družini visokimi gospodi so mu skazali poslednjo čast. (Prihodnjič bo oznanila Dan. obsirniši spis zastran ranjeiga; za zdaj smo ga prepozno v roke dobili. Vr.)

Iz Ljubljane. Dans-teden je bil god cerkveniga pomočnika mestne duhovnije sv. Jakopa, kteriga so tudi Mil. knez škof počastili, ter so imeli ob 8 v ondotni cerkvi sv. mašo; naslednjo nedeljo pa se je patronsko opravilo prav slovesno overševalo. Opomnimo samo, de ta dan ste povzdignili novi prav lepi in mikavni podobi naj svetejšiga Jezusoviga v angelski, in presv. serca Marijniga v kapeli sv. Jožefa, kteri je v občno zadovoljnost zmalal umetnik gosp. Pavel Künl. Prelepo ozališana sta bila altarja tudi z novimi svečniki, blazinami, altarnimi perti itd. Podobi ste bile poprejšnji večer od ondotniga v. č. fajmoštra gosp. Fr. Hrovata postavljeni in blagoslovljeni. Naprava serca Jezusa in Marije v vsaki cerkvi pobožnost močno povikšuje in dosti molivcov privabi, torej je upati, de se bo tudi v ondotni cerkvi s to napravo pobožnost še bolj vnemala, in dohotne serca bodo rade pripomogle, de se zmagajo stroški, ki znašajo čez 300 gold. za vse skupaj; sej iz tih premilih Serc se izliva in se bo izlival na nje toliko obilniši Božji blagodar.

Iz Ljubljane. Včera so bile s slovesno zahvalno sv. mašo in z delitvijo daril za to leto sklenjene ljubljanske šole. Med tremi govori pri delitvi daril je bil sklepni slovensk, in tudi v letniku se razodeva teženje po ravnopravnosti, obsega namreč tudi slovensk spis od toče, ki ga je sestavil naravoslovski učenik g. Vurnar. V letnik za rečnice pa je spisal v. č. g. učenik M. Peternel izvrstno obravnavo zastran znamenj, lastnij in imen kemiških pervin, tudi v slovenšini. Enako se čuje, de tudi Novomeščani vender spet enkrat imajo letnik, in zaljša ga slovenski spis o genitivu, od O. Ladislava Hrovata. — Sliši se, de začasni gimnazialni vodja v Kranji, čast. gosp. Konšek, po lastni želji pride zopet v Ljubljano in bo prevzel vikši filologijo. Upamo, kakor se za druge tvarine dobro skerbi, de dobi tudi slovenšina učenike dobro izurjene, in v ti tvariini poterjene možé, kakor tudi, de Kranj po načelu ravnopravnosti zopet dobi domačiga vodja, ki pozná potrebe in lastnosti Slovincov in bo učencam izgled kersauskiga življenja, vodnik in oče, ter bode ravno novo gimnazijo vterdil in vstanovil, de se ne razpade. Ravno v ta namen je zanesljivo potrebno, de naj bi bil mož, ki bi si vedil zaupnost slovenskiga naroda pridobiti. To dobro misel tolikanj ložej zapisemo, ker ni le samo naša, ampak smo jo tudi drugod slišali.

— V ljubljanski izgledni šoli so bile očitne izpraše-

vanja od 27. do 31. u. m.; v mestni fantinski šoli pri sv. Jakopu pa se izprašuje danes in jutri. V nunski glavni dekliški šoli so bile preskušnje nekoliko pred dokončane, ker so potem jeli šolske sobe prizidovati; za toliko mladost namreč prostora primanjkuje.

Iz Ljubljane. Novi letnik Marijne družbe za afriškanski misijon je ravnokar prišel in je ves napolnjen s terpljenjem in britkostmi, kakor tudi z novim, pa vedno zopet temnečim upanjem za ta misijon in za nesrečni Kamov rod. V tem letniku je popisano zlasti preklicano barantanje z nesrečnimi zamurci. To popisovanje dosti več obsega, kot si človek sploh misli o tej žalostni reči, in kdor ni vajen tacih reči slišati, skorej bi mu moglo serce počiti milovanja, kadar bere. Kupčevanje s sužnjimi so turki, francozje in drugi z vso ihto zopet pričeli, cele zamurske rodove žugajo ti nečloveki iztrebiti, ki med nje kakor med divje zveri streljajo, kadar jih goljufivo k sebi privabijo, de moške nekoliko pokončajo, druge pa, kakor tudi ženske in otroke polovijo, zvežejo in v sužnost ženejo. Dve sužnji deklici ste pripovedovale, kako so ti satanovi kramarji storili z njuno rodovino. Očeta so vstrelili ter umorili, mater z njima in enim dojenčkom vsužnili; ker je otroče vekalo, ga trinog zgrabi in v Nil zadega; mati prejokuje in se ne dá utolažiti, trinog pa jo s pištolo vstrelji, češ, saj tako ni veliko vredna, naj ima bolji sužnjaj namesti nje na ladii prostor. Natlačijo jih namreč tako gosto na ladije, de ni več za dlan prostora med njimi, in tako privezani ležijo. Kako jih skoz pušavo vlačijo, je strah in groza. — Gerdi Napoleon! tukaj, tukaj naj bi narode osvobodoval, in bi imel pri Bogu plačilo; ne pa de po Evropi med srečnimi in mirnimi narodi vojske, klanja, in enake trinoštva vzrokuje, kakor se godijo med divjaki po — — olikanih (!) Francozih, in ostudnih turkih, ktere pa liberalni časniki hvalijo in zagovarjajo, de bi se kje do uboge slovanske raje v kakim sercu usmiljenje ne obudilo! — Zamurci sami pa so tudi tako spačeni, meseni in nemarni od nepomljivih časov, de misijon le težko z njimi kaj opravi, ker če tudi ktere izuči in olika, se radi v divjačino povernejo. Kaj čuda, ker se pri nas so dostikrat nar bolj olikani nar veči meseneži in divjaki! Učene in bistre glave svojo znajdenost obračajo v zatiranje resnice in čednosti — v svojo lastno nar veči nesrečo.

Zdi se nam, de nar veči srečo dosihdob ima z afriškanskim misijonom djanje v. č. Olivieri-a in njegovih pomočnikov. Te mnoge duše saj, ki jih iz sužnosti odkupi in v svoji ponižnosti od samostana do samostana v odrejo ponuja, se sme upati, de bodo rešene. — Ravno smo prejeli list od g. Blaža Verri, Olivieroviga tovarša, iz Masilje (Marsiglia) s Francoskiga, s katerim naznanja, kako obilno zamurskih otrok je zopet pridobil za svoj zamurski vstav v Kairi, pa kako velike stroške de tudi z njimi ima. Nekaj pa jih je prepeljal na Francosko ter jih misli ondi oddati, in ktere tudi na Nemško odpeljati. Zdaj hodi z g. Olivierom po Francoskim ter išče pomoči za svoje bogoljubno djanje; pa tudi nam se živo priporoča, de bi mu še kaj pripomogli, ker potreba še ni bila nikoli toliko kakor zdaj, in duš je silo veliko, ki se dajo rešiti.

Iz Ljubljane. Z imenam „Živi roženkranc“ so vdrugic natisnjene na svitlo prišle že dolgo pričakovane mašne bukvice. Čeravno je zdaj osemnajst pol namest prejšnjih devet, je vendar zdaj njih cena le za četrti del višji (v usnji 1 gold. pri Gerberji). Prav podučljivi in po nekoliko novi sestavki so: Opombe k odpustkam, razpis papeža Inocencija XI. od pogostne spovedi in večkratniga Obhajila (to dvoje obseže štiri pole in pol), stezica v pobožno življenje, molitve pri umirajočih, domače šmarnice, tudi je med družimi pesmimi petnajst naj lepših Marijnih pesem. Prav lepa podoba M. D. Roženkranske Kraljice zališa te bukvice. Okrog Marije z Jezuškam so trije z

rožami ovenčani angeljci. Pervi derži napis: „Gloria in excelsis, t. j., slava Bogu na visavah, de je Jezus rojen: veseli del; drugi pa je zamišljen v križ, ki ga pripognjen v belim pertu v krilu ima: žalostni del; in tretji derži v višek bandero z napisom: Surrexit, t. j., vstal je, častiti del sv. roženkranca.

„Gospodove pota so čudne, prav mična, ganljiva in podučljiva povest,“ ki jo je poslovenil ranjki učenec L. Engelman, je ravnokar prišla na svitlo, in je zares silo mična in ganljiva za mladost, zraven tega pa tudi vsa tolažljiva za take, ki so v velikih britkostih in si ne morejo pomagati. Pristaviti moramo samo to, de prejden se bukvice otrokam v roke dajo, jih je dobro opomniti, de Belček, ki so ga bili Cigani vjeli, je zraven lepih besed marsiktero rekel, ki je ni poterjati, ker pri Ciganih je le napake vidil. Nar bolj očitno je na 77. strani, ko nož hoče imeti in na vprašanje: „Pa vender ne, da bi koga hotel prebosti?“ odgovori: „Ne, ne, za to bi bil pač še preslab itd.“ Iz tega se nasledva, kakor de bi sicer vender tudi k temu pripravljen bil. Tudi stara ciganka na 118 str. bi bolj prav storila, ko bi spoznala, de krivične zarotitve človek ne sme spolniti, kakor pa de se na neko osodo sklicuje. Pri vsem tem pa ponavljamo zastran bukev, kar smo že zgorej rekli; zaupljivo bo z njimi mladi bravec v zaupanji na previdnost Božjo močno poterjen.

Kakor molitvine bukvice, lične povestice, tako so pa za šolske darila še posebno pripravne pesniške bukve, ker se mladost dandanašnji sploh petja vadi in rada poje. Opomnimo na „Svete pesmi“ g. Volčica (pri Gerberji in Kremžarji).

Iz Kranjske gore 20. mal. serp. β Veselo in imenitno novico ti naznanjam danes, ljuba Danica, iz naše duhovnije. Obhajali bomo namreč letos pri nas domače sveto leto, to je, peto stoletnico naše farne cerkve, ktera je posvečena Marii Devici častitljivega vnebovzetja. Da bi ta lepa cerkvena slovesnost več pripomogla v čast Božjega imena, da bi oživila in pomnožila zaupanje in čiščenje do prečiste Device Marije, ter več dušnega sadu obrodila pri kristjanih, so se naš za Božjo čast in dušni blagor sebi izročeni ovčje ves vneti fajmošter, v. č. gospod Šimon Vilfan, 24. maja l. l. po prečistem ljubljanskem škofijstvu z gorečo prošnjo obrnili do sv. Očeta, da bi to slovesnost dovolili. Sv. Oče so jih ustisali, in so z apostolskim listom od 31. majnika t. l. dovolili obhajanje pete stoletnice v cerkvi Marije Device vnebovzete, in podelili so popolnoma odpustke vsem vernim kristjanom obojniga spola, kteri od večernic pred velikim šmarnom (Veliko gospodnjico) do večernic prihodnjega petka, to je, v osmini tega praznika, farno cerkev enkrat obisejo, tukaj ali pa tudi v domači farni cerkvi zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa vredno prejmejo in goreče molijo za mir in edinost med kersanskimi vladarji, za zatertje krivovertstva in za povišanje matere katoliske cerkve. Ta odpustek se zamore tudi vernim dušam v vicah v prid obrniti. — Tega odpustka se tedaj verni kristjani toliko ložej vdeležijo, ker jim ni treba spovedi in sv. obhajila ravno v naši farni cerkvi opraviti, to tudi lahko v svojih domačih cerkvah v tisti osmini dopolnijo, le to se tirja, da mora vsak, kdor hoče odpustka deležen biti, enkrat v osmini Marijnega vnebovzetja našo farno cerkev obiskati in zgorej omenjene molitve opraviti.

Z Gorenskiga o sv. Jakopu. Prijatelj potoži rad prijatlu svojo žalost, in si s tem serce nekoliko polajša; pa mu razodene ravno tako rad tudi svoje veselje, in v tem sočutji občuti sam še večji veselje. Ravno to in samo to me žene, naslednjo veselo, redko in ganljivo slovesnost očitno naznaniti, ako bi mogel s tem bravcam „Zg. Danice,“ za vse dobro vnetim, vstreči, zlasti pa svoje prijatle razveseliti, ali pa koga še kaj spodbuditi. Kdor je pravičen, mi tega lastniga naznanila gotovo ne bo drugači obra-

čal; saj kdo drug te slovesnosti tako razločno popisati ne vé in torej ne more.

V dan sv. Marije Magdalene zjutraj ob osmih se je tukaj na Zalem logu obhajala zlata poroka mojiga strica Gregorja Pintarja z Martiniga verha, duhovnije sv. Lenarta, ki je s svojo ženo Nežo, rojeno Čemažarico in doma v Potoku, tukajšnje zaliloške fare, pred 50 leti ravno tukaj bil poročen. Poročil ju je bil 30. kimovca 1811 takratni zaliloški fajmošter, čast. gosp. Matevž Peterman, ki je bil pozneje korar v Ljubljani in je pred 26 leti o koleri umrl. V primerjenim ogovoru sim tudi svoje veselje izrekel, da je meni priložnost dana, ta njuni zahvalni spomin z njima tukaj obhajati. Po ogovoru sta si dala roke, ki so bile s sv. štolo obdane z lepim opominam, v cerkvenih obrednih bukvah zaznamnjanim. Potem se je pel predpevek: „Častitljiva krona je starost, ki se po potu pravičnosti najde“ — s psalmam: „Kako dobro in prijetno je, kjer bratje v edinosti skupej prebivajo“ i. t. d. — ter s prošnjami in molitvami za to odločenimi. V sklep je bila po predpisu zahvalna pesem z navadno zahvalno molitvijo, ter sta bila med posebno prošnjo še z blagoslovljeno vodo pokropljena.

Potem je bila sv. maša, med katero se je pred povzdigovanjem ta-le pesem pela:

Povzdignimo veselja glas, K' nam serca dans navdaja — V spomin na zaželeni čas, Ki redko se obhaja.	V ljubezni pravi sta zvesto Vsakozij vkup živela, Stanu težave pa voljno Vsa vdana sta terpela.
Lej, oče stari, kar že let Z ženó sta vkup prebila, Je versta let petkrat deset Že v večnost se vtopila.	Zdaj pa je Jezus, Božji Sin, Dal vama doživeti, V poroke zlate drag spomin Dans žegen še prejeti.
Pred Božje Matere altar. Pred kterim takrat stala, Prišla sta dans v zahvalni dar. Ter spet rokó si dala.	Zdaj, Bog! Te hvali celi rod Za srečo dodeljeno; Pa prosi, da nam, o Gospod; Ziveti daš pošteno.

O Jezus! daj nam zdaj takó
Na zemlji Ti služiti,
Da srečno pridemo v nebó,
Tam večno Te častiti.

Kar je pa mene čez vse drugo veselilo, je bilo to, da so po mašnikovem zavživanji stari in mladi zmed rodovine združeni k angeljski mizi pristopili in se tako radovoljno k temu pripravili. Kdor pozná tukajšnje hribe in pota, bo poterdil, da za 70 letne starčke to ni majhna težava. Ko sim potlej pri kosilu staro mater (stricovo ženo) vprašal, če so kaj zlo težko hodili, je odgovorila: „Se ve da, malo težko je že bilo; pa kadar človek le hoče, se pa že še malo požene; njih je tako veselilo, smo pa rekli: „tako mora biti!“ — Naj si kdo misli in reče, karkoli hoče — jez na svetu nič lepšiga, nič veseljšiga, nič ljubeznjivšiga, nič ginljivšiga ne najdem, kakor tako družino viditi pred seboj pri mizi Gospodovi, vse združene z Bogam — viditi pred seboj in združiti s Kristusam stariga očeta in staro mater, njune brate in sestro, hčere in sina, in njunih otrok, troje fantov in troje dekličev za družice ovenčanih. O taki priložnosti se vsak, ako le hoče, toliko gotovši lahko prepriča, da se le v živi veri in keršanski ljubezni pravi mir in pokoj najde, da je le v Bogu in z Bogam prava sreča in pravo veselje, in da brez tega nikoli nikjer prave sreče, praviga veselja ne najdeš — po besedah sv. Avguština: „Nepokojno je naše serce, dokler v Tebi, o Bog, ne počiva!“

Konec sv. maše so še žegen prejeli s presvetim Rešnjim Telesam, potlej pa so šli sami okoli altarja, ter Bogu in Marii v čast svoje darove darovali; stari oče in stara mati pa sta še s svojih palic pušeljčke snela, in na altar jih položila — res majhna reč to, pa pomenljiva, in lepo znamenje sere s hvaležnostjo navdanih!

Potem ko so še nekoliko v cerkvi molili, so pa vsi skupaj še v duhovnišnico prišli poživiti in pokrepčati tudi

svoje telo. Tudi kukaj me je prav veselilo, viditi skupej tako družinico: stariga očeta s 74 leti, staro mater v 73. letu — očetovo sestro v 64. letu, materne brate, eniga v 79., eniga v 73. in eniga v 70. letu, zraven pa še moja mati v 77. letu, poleg njih pa mlajši očete in matere pri srednji starosti, in za temi njih otroke, sine in hčerke od 19. do 12. leta. Res da so vsi ti le hribovci; pa tukaj je bilo vse tako pošteno, lepo in spodobno, da marsikje med omikano gospodo tako ne najdeš. To stori vera in keršanska ljubezen; brez vere in keršanske ljubezni pa je prazna vsa posvetna omika, ter človeku le v nesrečo in pogubo. Tudi lepo petje naših pevkinj je vse prav veselilo, ter v spodbudo pobožniga duha kakor tudi k poštenimu in nedolžnimu kratkočasu veliko pripomoglo. Vse je prav močno tudi razveselilo, da so se še moja mati, ki komej lezejo, v veselji tako vneli, da so staro pesem „od nebeske ohceti“ zapeli. Pa le hitro je minul lepi, v resnici veseli čas, ker treba je bilo, da je ob štirih popoldne že vse odrinilo — mladim zavolj domačih opravkov, starim pa zavolj daljne in težavne hoje. Le to jih je še skerbalo, kako bi se prav zahvalili. Stari oče je pa še rekel: „Gospod! jez ne morem nič družiga reči: to je prav Božja volja, prav Božja naredba, da sim jez ravno tukej svojo drugo poroko obhajal, kjer sim bil pred 50 leti poročen!“

Bodi vse v slavo Božjo, v čast prečiste Device Marije in dušam v zveličanje!

Zaliloški.

S Celovca. Pri nas bodo mil. knez škof letos 27., 29. in 31. mal. serp. duhovne posvečevali. Posvetili jih bodo sedem; tri bogoslovce iz 4., tri iz 3. leta, in enega iz benediktinskega reda. Za našo škofijo kaj majhno število!

Iz Moravskega. Tudi ti, ljuba Danica, si me zamenila z mojim bratom Jožefom, ki se je ravnokar vernil iz svete dežele. Taka zamemba je lahka, posebno pri tej priliki. Nas je troje bratov duhovnov Bernske škofije. Nar stareji, imenovani Jožef, popisuje svoje potovanje v Jeruzalem in ga bode izdal na svitlo po Bernski dedšini sv. Cirila in Metoda; drugi brat Janez je profesor in učitelj veroznanstva v Bernu; in nar mlaji, Miroslav, govorim ravno sedaj s taboj s Hodonina, nisem bil v Jeruzalemu in tudi ne vém, če bom tako srečen, sveto mesto kdaj viditi. Dovolili pa so mi, da smem na Bolgarsko; moje prečastito škofijstvo mi je že dopustilo in prosim ravno, da bi me v bolgarski misijon sprejeli.* Molite zame, dragi bratje v Kristusu, da bi Gospod moj namen blagoslovil. Bog daj, da bi me več duhovnov s slovanskih krajev posnemalo, zakaj ravno nas slovanske duhovne zadeva, se bolgarskega misijona udeležiti. Ko bi le vsaka slovanska škofija po enega ali dva duhovna dala, pomagalo bi se vsaj za silo. Nas katoliške Slované vest k temu veže. In kdo, vprašam, naj ponovi in uterdi vez zdramljene in upne bratovske ljubezni do Bolgarov, in kdo naj jih pripelje v naročje katoliške cerkve, ki nam so po rodu in kervi bratje, če ne mi slovanski duhovni, ki smo gotovo v to nar poprej poklicani, ker smo jim že sorodni po jeziku in posebno po ljubezni, ki klije v naših srcih; poprej kot drugi, ki se jezika še le učiti morajo, in ki jih imajo za ptujce, če ne še za politične ogleduhe? Mislim da imam prav, ker najnovejši dogodki na Avstrijskem kažejo, da Slovani svoje ljubijo, in to kažejo tudi Bolgari, ki hočejo tolikanj rajši biti katoličani, ker poleg tega ne zgubijo kar jim je priljubljenega, sv. Oče so jim namreč pustili njihove slovanske cerkvene obrede in prednosti ali privilegije. Hrepenim tedaj pot odpreti vsim, ki so pripravljeni darovati se za sv. Cerkev.

Kmaló bomo praznovali tisočletno dogodbo, kar smo kristjanje, in s kako svetimi občutki naj nas navdaja leto 1863! Ss. Ciril in Metod bodeta, bi rekel, pri nas imela veliko obiskovanje in pregledala bota, kak sad svete

*) Predragi gosp. dopisnik obeta, de utegne skoz Ljubljano v svoj misijon iti; torej bomo imeli priliko, oddati darove za Bolgare. Vred.

vere in doberdelne ljubezni smo obrodili? O da bi si pač dobro zapomnili priliko od deset modrih in nespametnih devic in bili enaki usmiljenemu Samarijanu, ki se je tako serčno usmili ranjenega in pol živega judovskega popotnika. To je res primerna podoba za naš milovanja vredni v sveti veri in keršanski ljubezni raztergani slovanski rod!

Cirilo-Konstantinovo praznovanje v spomin slovanske prestave svetega pisma smo kaj slovesno obhajali na Velehradu; vidili smo tisoče in tisoče bogoljubnih romarjev se jokati veselja na starinskem sedeži našega prvega škofa, sv. Cirila; in kdor je slišal česke pridigarje, ki so verno ljudstvo navduševali k pokori, mnogo njih pa k sv. Cerkvi in njenemu poglavarju in k hvaležnosti do slovanskih apostelov, bode spoznal, da naše slovansko ljudstvo ljubi svojo sveto vero in si je ne da vzeti, če se tudi na glavo postavi sto in sto Giskratov in Mühlfeldov in njima enacih. Naš Velehrad pričakuje lepe prihodnosti; v Bernu je novo Velehrasdo društvo pod brambo obeh deželnih škofov, v Olomucu in Bernu; upajo tam nov duhovni red ustanoviti. Darovi se nabirajo po vsem Moravskem, da bi se v ta namen zavod napravil.

21., 23. in 25. mal. serp. bodo Bernski škof za Bernsko škofijo posvetili sedem bogoslovcev; pač kaj malo število za našo škofijo, ki bi vsako leto do 20 jih potrebovala. Vzrok tega je nekaj veri in Cerkvi sovražna sedanjost, nekaj pa tudi grozno slabi stan nižjega duhovstva. Naše kraljestvo ni tega sveta, vender je pa za ta svet in na tem svetu; in če ima vsak stan pravico, spodobno živeti; zakaj bi mogel neki ravno katoliški duhovnik izločen biti? Pač je čas, da naj se tudi to goreče vprašanje reši.

Miroslav Chmeliček.

Razgled po keršanskim svetu.

Sedem in šestdeseta seja v gosposki zbornici dne 10. mal. serp. je zelo zelo zanimiva slehernemu, komur je kaj mar za pravico in resnico. Svet so imeli zastran stroškov, ktere prizadeva odsek državnega ministerstva za nauk in bogočastje; to je bilo v zbornici poslancov siln vihar na konkordat zbudilo.

Dnarstveni odbor gosposke zbornice je nasvetoval: slavni zbor naj izreče: Želeti bi bilo, da bi cesarska vlada pozvediti dala, kdo da ima lastinske pravice do tistega premoženja, iz kterega je izrasla verska in učna zaloga, in pa da bi se pravice slehernega spoštovale, posebno kar zadeva vtemeljivje ali bratovšine.

Na to poprimejo besedo dunajski viksi škof, kardinal Ravšer, in med drugim pravijo, da XXXI. člen konkordatov spozna, da je premoženje, iz kterega je verska in učna zaloga, cerkvena lastnina; določeno pa je bilo, da bo vlada gospodarila s tem premoženjem v imenu cerkvenem, koliko pa se bodo škofje vdeleževali, to bo določeno v posebnem dogovoru med papežem in cesarjem. Pravijo dalje, da je sedaj to vse eno, ker vlada gospodari z učnim in verskim zalogom tako, da ji ni treba dodajati za bogočastje in nauk pri katoličanih, škofje pa do tega nimajo moči, ker se ni bilo nič določenega. Kar tedaj 31. člen konkordatov izreče, to se ne dotika prevdarka stroškov za leto 1863, in če se to premoženje za cerkveno lastino spozna, je to v prevdarku stroškov vse eno. Ali pravilo, na ktero se to spoznanje opira, je silno važno za vsako premoženje in imenje.

V daljnem govoru so pretresovali visoki govornik djanje rogoviležev v pretečenem stoletji ter iz zgodovine dokazali, da tam kjer se cerkveno premoženje ne spoštuje, tudi premoženje posameznega ni varno, da cerkev, branijoča in varujoča svojo lastino, varuje in brani tudi družinski red, da cerkvi se utegne sicer po ali vzeti njeno premoženje, ali pravico do njega si pa ona zmeraj varuje.

Nevarno je, pravijo dalje, z ognjem igrati se, nespa-

metno in abotno pa je misliti, da je sedaj svet tako omikan, da takošne pravila ne bodo razdajale družinskega reda, neumno je terditi, da ogenj prekucije v 19. stoletji nič več ne požiga. Avstrija je to pravilo očitno zaverila, ko je izrekla 31. člen konkordatov, in s tem je spoznala, da premoženje, iz kterega je učna in verska zaloga, ni jenjalo cerkveno biti, če država z njim gospodari.

Kar nauk tiče, je imenovani odbor nasvetoval:

1. Izreče naj se vošilo, da višji sklep 17. aprila l. 1856, v kterem se veleba državna poskušnja za tiste, ki hočejo biti učeniki po gimnazijah, naj bi se čedalje bolj spolnoval.

2. Močno bi bilo želeli, da bi se stan učiteljev zboljšal, in da bi bili učeniki po gimnazijah in realkah enakomerno plačevani.

Na to poprimejo zopet kardinal Ravšer besedo, ter pravijo: Je poročstvo, ki se mi veliko veljavniši dozdeva za zmožnost učenikov, kakor so državni poskusi. Tako poročstvo se nahaja pri učenikih, ki so redovniki. Država pa družega poročstva ne more imeti, kakor ravno izpraševanje, tedaj ga od novakov (kandidatov) tirja. Kdor bi hotel povedati kej gotovega in zanesljivega od sol, ktere redovniki vodijo, bi poznati mogel vse okolnosti in zadeve. Ali tega se človek ne more tako hitro prepričati. Dokler se pa to na tanko ne vé, se tudi ne more povedati, ali zadosté takošne gimnazije tirjatvam časa, ali ne i. t. d.

Nismo se tedaj motili, če smo rekli, da so se gospodje na Dunaji, ki bodo znali krepko in veljavno besedo o svojem času spregovoriti. Te besede pa tudi za vsakega, kter jih hoče razumeti, zadosti povedó, in zapisniki pravijo, da so bile v zbornici s pohvalo sprejete. — č —

„Narodne nov.“ pišejo, de po osnovi dvernega svetovavca Stojakovića bi v Vojvodini, ki se ima v novo ustanoviti, na vojvodnjih zborih drugoverci (zunaj greških razkolnikov?) ne imeli prostora. — Enako pravico bi smeli tirjati Tirolci za tirolski deželni zbor, in se mnogi drugi na Avstrijskim v prid katoličanov, če je res taka.

Rimsko. 5. u. m. je kardinal Antonelli skazal sv. Očetu duhovna Maksimilijana Orlovskiga, prednika katoliške Cerkve na Kavkazu. Stanuje v Tiflis-u in njegova duhovnija obsega 160.000 katoličanov po obširnem Kavkazu — iz latinskiga, armenskiga in kaldejskiga obreda. Poljakov je med njim nar več. Orlovski je sv. Očetu zročil Kavkazni zemljevid; na kterim so zaznamnjene vse katoliške cerkve. (Hlas.) —

Obiskovanje sv. Očeta. Ker se minister Konforti in drugi hudobneži niso sramovali lagati, de se je tistih 22 milijonov Italijanov odvernilo od sv. rimskiga Stola, torej neštevilni zvesti laški sinovi pošiljajo vredništvu verle „Armonie“ svoje poklonivne listice do sv. Očeta, na kterih so naj različni napisi vdanosti, ljubezni in zvestobe do namestnika Kristusoviga. Koliko jih mora biti se vidi iz tega, ker ima „Armonia“ že zaboj (kišto) z njimi napolnjen, in jih z darovi za sv. Očeta vred v Rim pošilja. Tako je življenje sv. Očeta, kakor ta list pravi, vedna menja veliciga tolažila in silnih britkost: zdaj jih razveseljuje seja škofov krog njih posvečene osebe, zdaj žali prederznost in brezbožnost parlamentov; nekdanji razkolniki, ki se povračajo v naročje sv. Cerkve, so mazilo na njih rane, ali protestantska propaganda in rovarski napadi jih na novo tergajo in neusmiljeno razširijo. ... Italija (pač tudi Avstrija) je razdeljena na dve strani, eni išejo vsaciga pomočka, napraviti britkost našimu sv. Očetu, drugi si vse prizadevajo, ga tolažiti. In mi smo veseli, de se štejemo k letim poslednjim. Kakor je pobožna Veronika brisala Jezusu solze ob potu na Kalvariji, tako tudi mi išemo lepe sreče, de bi zamogli pripraviti kak polajšek Njegovimu namestniku, ki gre po ravno ti poti, obložen s križem, ki so mu ga naložili na rame hudobneži, nehvaležniki, izdajavci. —

Španjolski kraljici je maršal O' Donnel predložil osnovo za spoznanje priropane Italije. Poštena in pravična

kraljica pa, ki ima vero in ljubezen do sv. Očeta, je predlog zavrnila. — 25. u. m. se je vnel v Genovi smodniški hram in njegovo razdjanje je 10 ljudi pokopala. —

Olika svobodne Italije. Neki begún v Rokamonfini je bil na morišu peljan; priteče mati, de bi vidila sina, ki ga je nesrečna zgubila, ali ta tolažek ji ni dopušen, in tačas ko sina streljajo, vežejo mater in jo ženejo v ječo! —

Iz Bejruta naznanujejo od spreobračanj sirskih kristjanov h katoliški Cerkvi v velicah množicah.

Pisma z Libana pripovedujejo ondotno govorico od zaveze med muselmani v Damaski, Alepi, Beduini po pušavah okrog Sirije in med Druzi na Libanu in Havranu zoper kristjane Maronite, ki so bili v poslednjih morijah silno oslavljeni. — Ni čudo! Če se kristjanam in olikanim freimavrarjem ne dela milo, katoličane na Laškem klati, kako se bo delalo milo do kristjanov prenapetih in barbar-skim turkam, priseženim zakletnikom zoper kersansko ime? Rusija in Francija pa bote vmes svojo politiško kuplo na Božjim grobu zidale!! Ti preklicana politika, ti! —

Nar večí cerkev v Ameriki je stolnica v Mexiki, 500 čevljev dolga in 400 čevljev široka, ki obseže 30.000 ljudi.

V Kui-Čaj-u v Kini so bili 17. svečana ob glavo djani, francoski misijonar Neel in pet kineških kristjanov.

Iz Mussoorije ob berdih gore Himalaje piše Hervat Angelik Bedenik, apostoljski namestnik v Agri, o. Antonu v Varazdin marsiktere znamenite reči. Ves list je natisnjen v „Katol. Listu.“ — Veliki četrtek je obhajal v Agri umivanje nog; pri tem opravilu so bili pričujoči tudi skorej vsi ondotni protestantje, ki se niso mogli solz zderžati o pogledu na Zveličarjeno ponižnost, kako on v osebi svojiga namestnika v škofovi obleki siromakam noge umiva in kušuje, česar v protestanski veri ni sluha. Veliko saboto je kerstil 1 mohamedana in 7 nevernikov. — Po Veliki noči je v druge kraje popotval. V Sindhani je maševal s keliham iz nar čistejšiga zlata, ki je vreden 15.000 gl. Ta kelih je dar kraljice Begum Sombre, ki je pred nekaj časom zapustila mohamedanstvo, se dala kerstiti in je bila misijonarjem nar večí dobrotnica. Zidala je ondi prelepo cerkev po obliki cerkve sv. Petra v Rimu, vstanovila zraven nje samostan za nune, odgojiteljke domačih hčeri, napravila vstav za domače dečke, in oba bogato založila. To je tista kraljica, ki je bila v oporoki papežu Gregoriju XVI. zapustila 100.000 cekinov za eno mašo. (Uboji judeži radikalci in dunajski časniki: polovica se jih gotovo obesí ali pa nevošljivosti skipí, ko bi to slišali!) — V Sirdhani je najdel 400 kersnikov in 50 pripravljancev (katekumenov). — Na visokim berdu ob Mussoorii je odrejaše za plemiške mladence s 7 razredi in 8 učeniki, kteriga rejenci sami ohranijo, plačajoči na mesec po 20. 30, tudi 40 gl. Tudi enak dekliški vstav je ondi. Ta vstava sta bila v začetku namenjena samo za katoličane, zdaj pa je med njima nar več protestanških otrok, ker protestantam je ljubši katoliška odreja, kakor pa taka, ki je v njih vstavih. V moškem vstavu je zmed 84 učencev samo 28 katoličanov, v ženskim zmed 80 rejenk samo 21 katoliške vere. — Kaj čem reči o visokih snežnikih? Ako bi se švicarske v Evropi z njimi primerjale, reči bi se moglo, de so proti njim mali brežuljki. Goravje, ki se od tod vidi, kupi do 25.000 čevljev in krije ga vedni sneg, ki se tisoče in tisoče let na njem nakopičuje. Naj višji verh, ki se od tod ne vidi, je visok 29.000 čevljev. — Nikoli morebiti Hervat ni kobacal na himalajske gore, ta slava je bila meni prvemu prihranjena.

Prestopi grekov v katoliško Cerkev so čezdalje obilniši; v okrajini Damasku se jih je 10.000 z duhovni vred sklenilo s sv. rimsko katoliško Cerkvijo. — Ni tudi čudo, kar se v „D. Ztg.“ piše, de v Petrogradu delajo veliko skerb obilni prestopi Bolgarov v katoliško Cerkev.

Zmés.

V „Kat. List“ se naznanja iz Rima: „Belj nad vse drugo pa me veseli, po apostoljskim namestniku in družih zanesljivih duhovnih zročena novica, da starček Sokolski, viksi škof bolgarski — prost nar manjšiga suma zastran katoliške vere — terpi mučeništvo ostre ječe, poprej v Kerzonu, zdaj v Kievu! Posredovanje francoskiga poslanca bi bilo utegnulo napraviti kervavo nesporazumljenje, torej je utihnil: tode Bog naj Višji zdaj obiskuje krivca...“ —

V Maria-Rückenbach-u v kantonu Unterwalden-u na Švicarskem so 6. u. m. uložili podstavni kamen za nov samostan vedniga češenja, in z njim bo sklenjen vstav za odreja ubozih otrok. — Ali se more kaj lepšiga zmisлити? To je mende kakor ponagajanje rovarjem, ki so imenitni in stari samostan Rheinau poropali. — Seminaristi v Moguncii so sv. Očetu po svojim vodji poslali pismo verne vdanosti in so od njih prejeli prav ljubeznjiv odgovor.

Ne le bogoslovcem, tudi sploh študentam bi se prav lepo podalo in služilo bi dotičnim okrajinam v poživljenje kersanskiga duha, sv. Očetu pa v velik tolažek, ako bi v sedanjih britkostih tudi od ljube katoliške mladosti dobivali znamenja kersanskiga spoštovanja in verne vdanosti. — V kratkim so umerli trije laški pisatelji, veliki sovražniki papeštva: znani Bianchi Giovini, Montanelli in Norberto Rosa. — Duhoven Jeronim Kajševič se je odpeljal v Carigrad s cerkvenimi oblekami, ki so jih poljske gospé darovale Bolgaram. (Tygod. kat.)

Dobrotnica.

Pijanska hvaležnost. 15. u. m. je taval pijan vojak v Lindau-i med šinami po železnici, ko je bil hlaŕon že blizo. Ker gerdin klica čuvajeviga ne posluša, ga le-ta za ramo preč potegne. Zavolj tega raztogoten vzame nož in zakolje svojiga rešenika.

K temu vstrie naj postavimo zgodbico, ki smo jo pred nekaj časom brali. Gospodar se psa naveliča in ga hoče vtopiti, tode pes vselej iz vode izplava, kolikorkrat ga neusmiljenež vanjo verže. Ko se poslednjič gospodar le še bori s psam, pa sam v vodo cjahtne; pes — ne bodi lén — skoči v vodo in izvleče iz njé tonujočiga svojiga morivca.

Vprašanje. Kdo ima lepši serce: pes ali poživljeni človek?

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii: Duhovnija Čermošniška je podeljena gosp. Jurju Humarju, vikarijatnemu namestniku v stari Oslici, in letá duhovnija je 18. u. m. razpisana. — Umerla sta gg. Juri Grabnar, alojzijanski vodja, 21. u. m.; Blaž Blaznik, fajmošter v Naklim, 27. u. m. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Dobra roka 2 gld. — V. č. g. dek. F. K. 3 gld.

Za pogorelee v Podolnici. Neki dobrotnik 20 gl. (Ako jim kdo še kaj pokloni, bomo hvaležno odrajtali. Vr.)

Za Bolgare. Neka dobra roka 6 vel. terdnjakov (med njimi 2 križavca). G. B. B. 5 gld.

Za afrik. misijon. Bratovšina sv. Uršule 3 gl. 50 kr. Dve osebi 10 gld. —

Pogovori z gg. dopizovavci.

G. M. T. v Šm.: Prejeli in K. oddali. — J. V., V. S., F. in Št.: Prav hvaležno prejeli, pa zdaj ni več moglo na versto. —